

Тэст “Літаратура Сярэднявечча і Ренесансу”

Гэты тэст цікавы і адначасова складаны для школьнікаў. Ён прадугледжвае веданне не толькі літаратуры, але і гісторыі (гістарычных падзей, вядомых гістарычных дзеячаў, прадстаўнікоў асветы, культуры, навукі і інш.). Крытэрыі ацэнкі гэтага тэста могуць быць рознымі, што залежыць ад перш за ўсё ад спецыфікі групы — узросту яе удзельнікаў, узроўню адукацыі, наяўнасці ці адсутнасці схільнасцяў да літаратуразнаўчых або гістарычных дысцыплін і інш. Тым, хто будзе выконваць тэст, пажадана нагадаць, што гісторыя нашай зямлі багатая на падзеі і імёны, што мінулае — гэта пачатак, без якога немагчыма ні сучаснасць, ні будучыня. І таму кожны культурны чалавек павінен ведаць гісторыю свайго народа, карані нашага тысячагадовага радавога дрэва.

1. Знайдзіце няправільнае меркаванне.

а) летапіс — старажытны твор з пагадовымі запісамі найбольш значных падзей грамадскага, палітычнага, культурнага і эканамічнага жыцця;

б) хаджэнні — старажытныя творы, у якіх апісваюцца падарожжы ў “святую зямлю” (Палесціну);

в) апокрыф — старажытны твор рэлігійна-легендарнага характару.

г) дзённік — жанр старажытнай літаратуры з храналагічным запісам падзей, у якіх аўтар сам удзельнічаў ці быў іх сведкам.

2. У наступным сцвярджэнні выкрасліце трэцяе лішняе:

Летапісамі XII стагоддзя з’яўляюцца:

а) “Аповесць мінулых гадоў”;

б) Кіеўскі летапіс;

в) Беларуска-літоўскі летапіс.

3. Які летапіс заканчваецца апавяданнем аб разгроме татарскіх воінаў пад Клецкам у 1506 г.:

- а) ”Летапіс вялікіх князёў літоўскіх”;
- б) Хроніка Быхаўца”;
- в) ”Хроніка Вялікага Княства Літоўскага і Жамойцкага”?

4. Адкуль дайшлі да нас звесткі пра жыццё і асветніцкую дзейнасць

Еўфрасінні Пололацкай :

- а) “Жыцця Еўфрасінні Полацкай”;
- б) Полацкага летапісу;
- в) “Аповесці мінулых гадоў”?

5. Назавіце свецкае імя Еўфрасінні Полацкай:

- а) Еўдакія; б) Прадслава; в) Праміслава.

6. Кім была Еўфрасіння Полацкая:

- а) дачкой князя Усяслава Чарадзея;
- б) унучкай князя Усяслава Чарадзея;
- в) дачкой Рагвалода?

7. Чым адметная царква Святога Спаса, пабудаванага па заказе

Еўфрасінні Полацкай доўлідам Іванам:

- а) у яго памерах;
- б) у яго унікальных іконах;
- в) у роспісах фрэскамі?

8. Назавіце майстра-ювеліра, аўтара славутага крыжа Еўфрасінні

Полацкай:

- а) Іван; б) Стэфан; в) Лазар Богша.

9. Як вядома, у 1997 г. была выканана копія крыжа Еўфрасінні

Полацкай. Назавіцн яе аўтара:

- а) М. Кузьміч; б) А. Кашкурэвіч; в) А. Марачкін.

10. Дзе цяпер знаходзяцца мошчы Ефрасінні Полацкай?

- а) у Іерусаліме; б) у Полацку; в) у Кіева-Пячэрскай лаўры?

11. Калі святкуецца дзень памяці святой Еўфрасінні Полацкай:

- а) 5 чэрвеня; б) 19 чэрвеня; в) 28 красавіка?

12. Каго з пісьменнікаў-прапаведнікаў нашы продкі называлі Златавустам:

- а) Ефрасінню Полацкую;
- б) Кірылу Тураўскага;
- в) Францішка Скарыну?

13. Хто ў пачатку 90-х гг. XVIII ст. адкрыў выдатны помнік старажытнай літаратуры “Слова пра паход Ігараў”:

- а) Д. Ліхачоў; б) А. Пушкін; в) А. Мусін-Пушкін?

14. Хто з’яўляецца аўтарам “Слова пра паход Ігараў”:

- а) аўтар невядомы;
- б) К. Тураўскі;
- в) Е. Полацкая?

15. Хто (ці што) прадказвала дружыне князя Ігара дрэнны зыход паходу на полаўцаў:

- а) Яраслаўна; б) Святаслаў; в) зацьменне сонца; г) дрэннае надвор’е?

16. Хто паказваецца ў “Слове” як чараўнік, казачны, былінны герой, шчыры працаўнік:

- а) Кірыла Тураўскі; б) Яраслаў Мудры; в) Усяслаў Чарадзеі?

17. Па ніжэй прыведзенаму ўрыўку з “Слова пра паход Ігараў” нагадайце канкрэтную гістарычную падзею:

На Нямізе галовы сцелюць снапамі,
харалужнымі малоцяць цапамі,
жыццё кладуць на таку злюцела,
веюць душу ад цела.

Нямігі крываваыя берагі
не збожжам былі засеяны зноў —
засеяны косцямі рускіх сыноў.

- а) бітва з полаўцамі ў 1185 г;
- б) бітва з полаўцамі ў 1187 г;
- в) бітва на Нямізе 3 сакавіка 1067 г.?

18. Як вядома, у “Слове” выкарыстоўваюцца шматлікія сродкі мастацкай выразнасці, разнастайныя тропы. Якая іх разнавіднасць выяўляецца ў наступных спалучэннях слоў: *светлае сонца, ясныя сокалы, чорныя вораны, жамчужная душа, сярэбраная сівізна:*

- а) персаніфікацыя (увасабленне);
- б) эпітэт;
- в) гіпербала?

19. Каму належыць варыянт аднаго з першых перакладаў “Слова” на беларускую мову:

- а) Янку Купалу;
- б) Максіму Гарэцкаму;
- в) Максіму Багдановічу?

20. Чый юбілей па рашэнні ЮНЕСКА адзначаўся ў 1990 г.:

- а) Ф. Скарыны; б) М. Гусоўскага; в) С. Буднага?

21. У якім горадзе нарадзіўся Францішак Скарына:

- а) у Вільні; б) у Полацку; г) у Навагрудку?

22. Якія два універсітэты закончыў Францішак Скарына:

- а) Віленскі і Кракаўскі;
- б) Кракаўскі і Падуанскі;
- в) Полацкі і Віленскі?

23. Назавіце год выдання першай кнігі Францішка Скарыны:

- а) 1517; б) 1522; в) 1525.

24. Якую назву мела першая надрукаваная кніга Францішка Скарыны

- а) “Псалтыр”; б) “Апостал”; в) “Юдзіф”?

25. Як з грэцкай мовы перакладаецца на беларускую мову слова *біблія*:

- а) навука; б) рэлігія; в) кніга?

26. Па ніжэй прыведзеных радках назавіце прадмову да вядомай кнігі Бібліі, перакладзенай на старабеларускую мову Ф. Скарынам:

Ад нараджэння звяры,
што ў чашчобах блукаюць, —
ведаюць ямы свае;
Птушкі, паветра свідруючы, —
гнезды свае не губляюць;
Рыбы ў морах бурлівых —
чуюць свой вір без памылкі;
Пчолы і іншая жыўнасць —
вулли бароняць заўжды.
Гэтак і людзі: дзе нарадзіла іх маці,
на шчасце ўскарміўшы, —
ласку да месца таго
берагуць заўсягды!

а) да кнігі “Псалтыр”; б) да кнігі “Юдзіф”; в) да “Малой падарожнай кнігі”?

27. Колькі кніг Бібліі выдаў Францішак Скарына:

а) 23; б) 27; в) 20?

28. Дзе правёў апошнія гады жыцця Францішак Скарына:

а) у Вільні; б) у Празе; в) у Полацку?

29. Знайдзіце няправільнае сцвярджэнне:

Прадстаўніком новалацінскай паэзіі з’яўляюцца:

а) м. Гусоўскі;

б) Я. Вісліцкі;

в) С. Будны

30. На чью просьбу была напісана “Песня пра зубра” Міколы Гусоўскага?

а) папы Льва X; б) полацкага епіскапа Эразма; в) сяброў М. Гусоўскага?

31. На якой мове напісана п аэма М. Гусоўскага “Песня пра зубра”:

а) на беларускай мове; б) на рускай мове; в) на лацінскай мове?

32. Па наступных радках назавіце аднаго з герояў “Песні пра зубра”:

Строга й суро́ва караў звычкі дурныя людзей.

Ён справядлі́васць любіў, шанаваў яе нормы святыя,

Не дазваляў, каб махляр дзесьці абходзіў закон...

Жорстка ўладар катаваў ілжывых падкупленых сведкаў,

З тым, каб ніхто надалей суддзям хлусіць не пасмеў.

а) князь Вітаўт; б) князь Жыгімонт; в) князь Ягайла.

33. Устаўце прапушчанае слова ў вядомы выраз М. Гусоўскага “Кожны народ не без ... роду і племя і мае летапіс свой і гісторыі след на старонках”:

а) бацькаўшчыны; б) роду; в) спадчыны.

34. У наступных прыкладах з “Песні пра зубра” ўкажыце разнавіднасці вобразна-выяўленчых сродкаў:

а) метафара; б) сінонімы; в) антонімы; г) гіпербала.

34. 1. Пагляд раззлаванага зубра пана Лаўрына забіў.

34. 2. Шаты зялёных дуброў так і вабяць утульным спакоем.

34. 3. Воін удзень і ўначы працай сябе гартаваў.

34. 4. Хмуры, азмрочаны, ён выслухоўваў клятваадступцаў.

34. 5. Сэрца трапеча ў грудзях людзей нават самых моцных.

35. Назавіце кнігу Васіля Цяпінскага, выдадзеную ў 1580 г. на царкоўнаславянскай і беларускай мовах:

а) “Евангелле”; б) “Катэхізіс”; в) “Апостал”.

36. Назавіце імя гуманіста, асветніка, прадаўжальніка традыцый Ф. Скарыны, аўтара кніг “Катэхізіс”, “Пра апраўданне грэшнага чалавека перад Богам”:

а) Васіль Цяпінскі; б) Сымон Будны; в) Леў Сапега.

Адказы: 1г; 2 в; 3 б;м; 4 а; 5 б; 6 б; 7 в; 8 в; 9а; 10 б; 11 а; 12 б; 13 в; 14 а; 15 в; 16 в; 17 в; 18 б; 19 в; 20 а; 21 б; 22 б; 23 а; 24 а; 25 в; 26 б; 27 а; 28 б;

29 в; 30 а; 31 в; 32 а; 33 б; 34. 1. — г; 34. 2. — а; 34. 3. — в; 34. 4. — б; 34. 5.
— а; 35 а; 36 б.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ